

PULENA U OBLIKU
PIJETLA, XVII. st.
Muzej grada Trogira

PULENA U OBLIKU
ŽENSKÉ FIGURE IZ
KORČULE, XIX. st.
Split, Zavod za znanstveni
i umjetnički rad HAZU

Arheološki muzej Istre osn. je 1902. U njemu je izložena materijalna kultura stanovnika Istre, Cresa i Lošinja u prapovijesti, nalazi iz antike i ranoga srednjeg vijeka kao i zbirka ant. i ranosrednjovj. skulpture. U sastavu muzeja djeluju zbirke u Augustovu hramu («Rimska portretna skulptura») i u Areni («Maslinarstvo i vinogradarstvo»). Povijesni muzej Istre, osn. 1955, smješten je u Kaštelu. Od 1970. djeluje Izložbeni salon.

LIT.: A. Gnirs, Ein Führer durch die Baudenkmäler und Sammlungen, Wien 1915. — Isti, Istria praeromana, Karlsbad 1925. — F. Forlati, La chiesa ed il chiostro di San Francesco in Pola, Atti e memorie SIASP, 1929. — Inventario degli oggetti d'arte d'Istria, V, Provincia di Pola, Roma 1935. — Š. Mlakar, Antička Pula, Pula 1958. — J. Stojić, Kiparska radionica općinske palače u Puli, Peristil, 1965—66, 8—9. — B. Marušić, Kasnoantička i bizantska Pula, Pula 1967. — M. Malez, Otkriće najstarijeg kamenog oruđa u južnoj Istri, Jadranski zbornik, 1973—75, 9. — Pula (fotomonografija), Zagreb 1976. — M. Šuić, Antički grad na istočnom Jadranu, Zagreb 1976. — G. Cuscito, Cristianesimo antico ad Aquileia e in Istria, Trieste 1977. — V. Jurkić-Girardi, Skulptura Atisa iz Pule, Jadranski zbornik, 1976—78, 10. — B. Marušić, Kršćanstvo i poganstvo na tlu Istre u IV. i V. stoljeću, Arheološki vestnik (Ljubljana), 1978, 29. — Arheološki muzej Istre — Pula (vodič), Pula 1978. — V. Ekl, Gotičko kiparstvo u Istri, Zagreb 1982. — Pula (fotomonografija), Zagreb 1984. — A. Rubbi, Tri tisuće godina urbaniteta, Zagreb 1995.

Br. Ma.

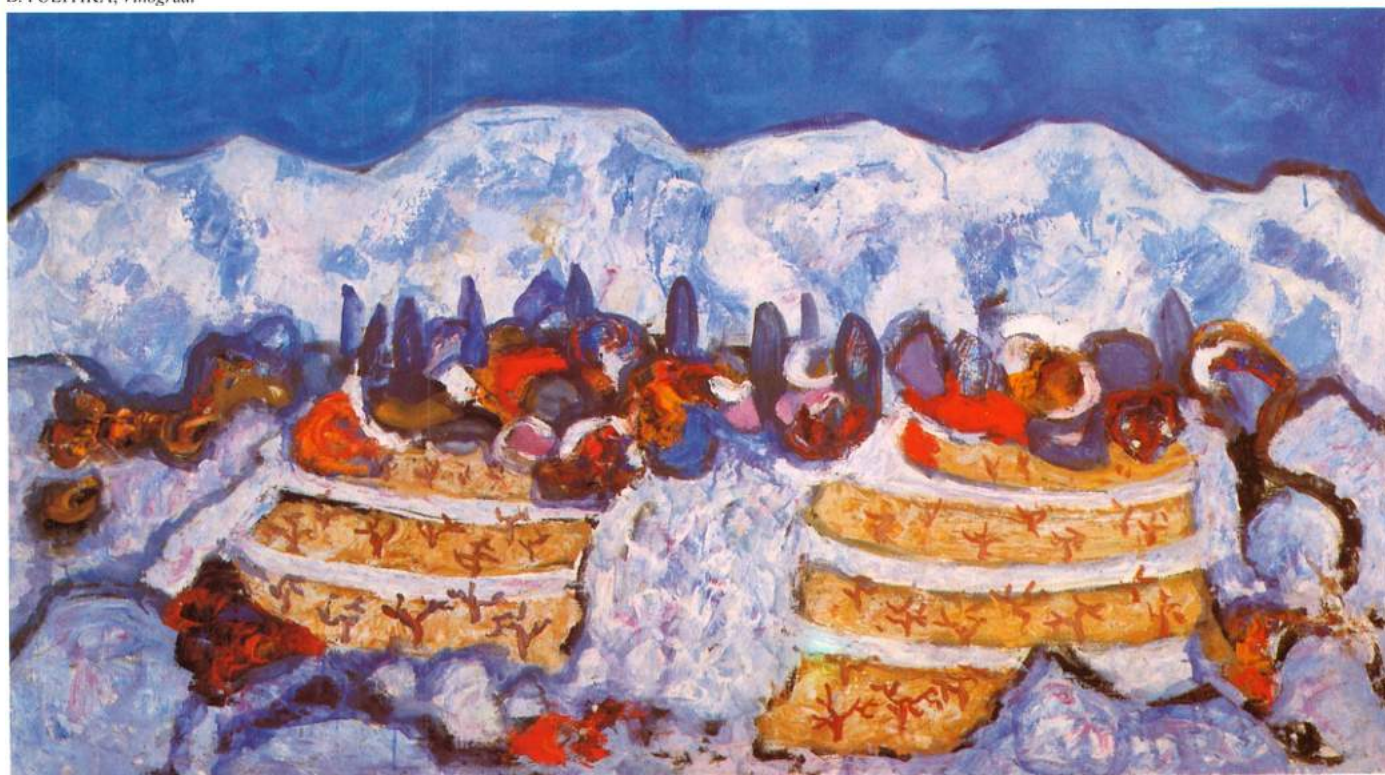
PULENA, ukrasni simbolični kip, najčešće ljudski lik, na pramcu jedrenjaka; obično je izrezbaren u drvu. Prikazuje kakav lik iz pomorskih legenda, sveca, personifikaciju nekoga pov. događaja, mitološki motiv, neobičnu životinju (u Dubrovniku se nazivala *bestion* a u Hvaru *zvir*), nacionalni amblem (lav, jednorog), lik osobe po kojoj je brod nosio ime i sl. — Očuvano je više kvalitetnih pulena: u Rijeci — Povijesni i pomorski muzej (poprsje muškarca i poprsje žene); u Zadru — Arheološki muzej (Sv. Juraj koji probada zmaja); u Splitu — Muzej grada (Zeus; dva ženska poprsja); u Dubrovniku — Pomorski muzej (djevojački lik); u Trogiru — Muzej grada (pijetao iz XVII. st.), predvorje palače Cipiko (naga žena s trogirске galije; kopija pijetla iz XVII. st.); u Hvaru — Općinska skupština (krilati zmaj s hvarske galije).

LIT.: I. Šišević, Naše stare pulene, Pomorstvo, 1952.

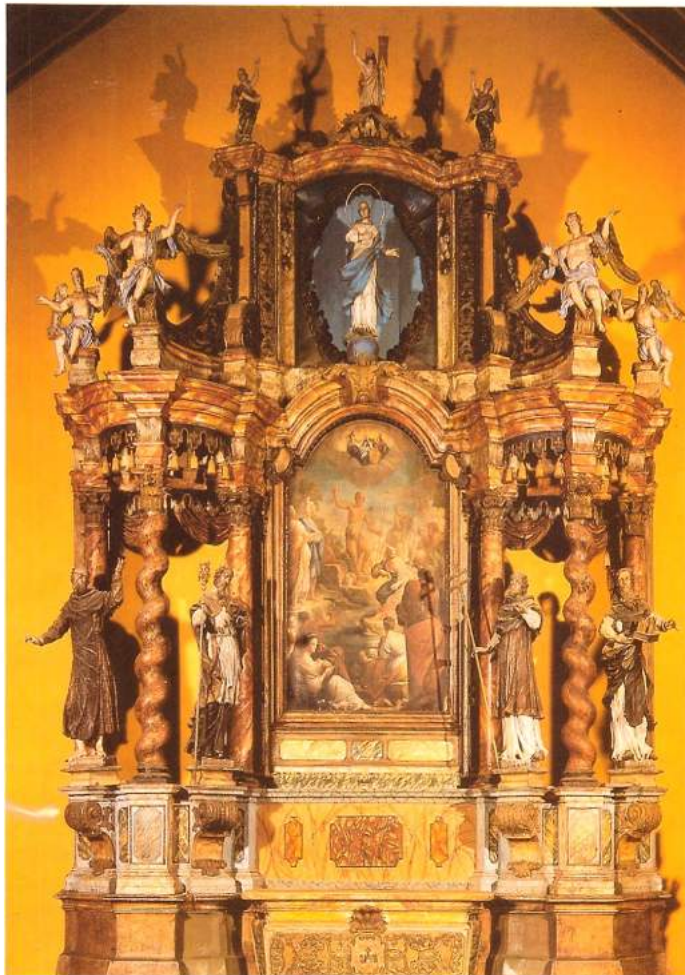
R. Mat.

PULITIKA, Đuro, slikar (Bosanka kraj Dubrovnika, 26. I. 1922). U slikarstvo ga uvodi K. Strajnić (1939). Polazio Akademiju u Zagrebu, ali je

Đ. PULITIKA, Vinogradi

PUNAT, glavni oltar župne crkve Sv. Trojstva

napustio studij i vratio se u Dubrovnik. Do 1953. pokušava pronaći vlastiti stil, premda se u razradi motiva osjeća utjecaj P. Lubarde te dubrovačkih slikara I. Dulčića i A. Masle. U nekoliko kolorističkih krajolika iz 1953. sažima vlastiti likovni jezik (*Mlini*). Već 1955. treperavi potez zamjenjuje teška i ravna linija, živopisni se motiv zgušnjava u amblem, a stilizacija potiskuje improvizaciju (*Dubrovnik*, 1957). God. 1962–64. razdoblje je velikih dvojbi: tada nastaju monotipije u maniri lirske apstrakcije. Od 1965. oslobada se mita modernosti i vraća se izvorima (*Mlini*, 1965). Od tada slika sve slobodnije, s manje ukočenosti, oklijevanja i tendencije (*Kamen i masline*, 1969; *Dva žuta brda*, 1975). Osamdesetih godina u velikim krajolicima, natopljenim žarkim kolorizmom, u predjelima bez ljudi, postiže monumentalnost izraza (*Vinogradi*, 1980; *Sunčani krajolik II*, 1982). Osim krajolika, čest su motiv njegova slikarstva nepomični plošni aktovi, intenzivnih boja inkarnata (*Crveni akt*, 1978; *Plavi akt s mačkom*, 1981; *Akt s komodom*, 1990). — Samostalno je izlagao u Dubrovniku, Splitu, Zagrebu, Rijeci, Gentu, Londonu, New Yorku, Rimu, Milanu, Napulju i Parizu.

LIT.: J. Vrančić, Slikarstvo Đura Pulitike, Dubrovnik, 1964, 1. — A. Karaman i L. Aleksić, 100 godina moderne umjetnosti u Dubrovniku (katalog), Dubrovnik 1978. — I. Zidić, Đuro Pulitika (katalog), Zagreb 1979. — L. Aleksić, Đuro Pulitika, Retrospektivna izložba 1938–1982 (katalog), Dubrovnik 1982. — P. Selem, Priroda Đure Pulitike, ŽU, 1983, 36. — T. Maroević, Đuro Pulitika (katalog), Dubrovnik 1986. — L. Aleksić, Đuro Pulitika (katalog), Zagreb 1991. — M. Nodari, Đuro Pulitika (katalog), Dubrovnik 1994. I. Zidić i R.

PULTZER FINALJ, Gustavo, arhitekt (Trst, 17. X. 1887 — Genova, 16. IV. 1967). Diplomirao na Münchenskom Sveučilištu (Th. Fischer). Za vrijeme I. svj. r. u Brazilu osniva arhit. biro, početkom tridesetih godina radi u Londonu na uređenju nekoliko dvorana hotela »Grosvenora« kao i ureda brodskih kompanija »Lloyd Triestina« i »Cosulich«, a 1939. seli u SAD gdje projektira paviljone za newyoršku izložbu te radi kao scenograf; u Italiju se vraća 1949. — Autor je rudarskih naselja Carbonija i Raše, za koju je izradio i fontanu na glavnome trgu. Monografska izložba priredena mu je 1987. u Trstu.

LIT.: G. Cappellato, Gustavo Pulitzer Finalj: I disegni della nove, Domus 1987, 688. — A. Rubbi, Urbane vrijednosti Raše, Glas Istre, 16. VII. 1990. — Isti, Moderno kiparstvo u Istri, ibid., 27–29. I. 1993. — Isti, Od neosecesije do postmodernizma, ibid., 17. V. 1995. An. R.

PULJIZIĆ, Ivan, graditelj (Pučišća na Braču, XVII. st.). Kao inženjer u službi pape Inocenta X. predložio gradnju dvaju zvonika za crkvu Sv. Petra u Rimu, način oružanja rim. utvrda, te način navodnjavanja vrtova.

LIT.: Giovanni Pugliesich Dalmatino, ingegnere militare al servizio di Papa Innocenzo X (1644–1655), ASD, 1962, 5, str. 37–40. — A. Jutronic, Ivan Puljizić, inženjer i arhitekt XVI. i XVII. st., Mogućnosti, 1954, 1.

PUNAT, naselje na otoku Krku. Stare pučke kuće iz XVIII. st. s masivnim balaturama na pročeljima povezane su u nizove koji se okomito nižu uz javne komunikacije. Među najstarijim zgradama je »Stari toš«, mlin za masline iz XVIII. st. U župnoj crkvi Sv. Trojstva iz 1777 (pregrađenoj 1934) glavni oltar s rezbarijama i skulpturama u drvu djelo je P. Riedla, nastalo oko 1750; na njemu je Maggiottova slika *Propovijed Sv. Ivana* (oltar i slika preneseni su 1790. iz crkve Sv. Nikole u Senju). U crkvi je i kasnogotička drvena polikromirana skulptura Sv. Ane Samotreće (XV. st.). — U okolici, u predjelu »Kanajt«, podignuta je 1692. ladanjska kuća krčkih biskupa (danas rasadnik). U dnu uvala pokraj puta u grad Krk stoje konzervirani ostaci starohrv. crkve Sv. Dunata. Usred uvala je otočić → *Košljun*, a J od Punta ruševine sa spolijima pleterne dekoracije IX/X. st.

LIT.: Lj. Karaman, Iz kolijevke hrvatske prošlosti, Zagreb 1930, str. 13. — A. Schneider, Popisivanje, 1932–33, 46, str. 125. — N. Bonifacić-Rožin, Puntarska predaja i puntarske glagoljske matice, ZNŽO, 1953, 37. — Horvat–Matejčić–Prijetelj, Barok. B. F.

PUNIKVE, arheol. lokalitet I od Ivanca u Hrvatskome zagorju. Na površini zemlje nađeni su paleolitički kameni predmeti: klinovi, šiljci, cjepači, grebači. Ističe se lijepo obrađen primjerak ručnoga klina eliptična oblika; izrađen je od kremena i jače patiniran. Nalazi iz Punikava pripadaju ranoj ašelejenskoj kulturi (donji paleolitik).

LIT.: S. Vuković, Paleolitska kamena industrija nalazišta Punikve kod Ivanca, Godišnjak Gradskog muzeja u Varaždinu, 1962–63, 2–3. — Isti, Altpaläolithische »Pabble tool« Geräte aus dem nördlichen Gebiet von Hrvatsko zagorje, Arheološki vestnik (Ljubljana), 1967, 18. — M. Malez, Nalazišta paleolitskog i mezolitskog doba u Hrvatskoj, u knjizi: Praistorija jugoslavenskih zemalja, I, Sarajevo 1979. J. Bil.

PUNTA KRIŽA, zaseoci na najjužnijem dijelu otoka Cresa, s mnoštvom prapov. tumula i gradina. Ostaci ant. vile (mozaik) i ruševine starokršč. crkve nalaze se u uvali Martinšćica. Romanička crkva Sv. Andrije na seoskome groblju uz more nadograđena je na ostatke starije, starokršč. građevine. U njoj je drvena gotička plastika iz XV. st. U ruševinama crkve Sv. Damjana ima ulomaka s pleternom dekoracijom.

LIT.: A. Mohorovićić, Prilog analizi razvoja historijske arhitekture na otocima Lošinju i Cresu, Ljetopis JAZU, 1951–52, 59, str. 219, 225. — J. Čus-Rukonić, Arheološka topografija otoka Cresa i Lošinja, u knjizi: Arheološka istraživanja na otocima Cresu i Lošinju, Zagreb 1982. — B. Fučić, Apsyrtides, Mali Lošinj 1990. B. F.

PUNTARIĆ, Srećko (Felix), karikaturist (Zagreb, 19. V. 1952). Završio studij strojarstva u Zagrebu. Prve karikature objavio u »Kerempuhu« 1975, potom ih objavljuje u sportskome magazinu SN »Reviji« i »Sprintu«, a od 1986. surađuje s dnevnim listom »Vjesnik«, gdje od 1992. crta karikature za kolumnu *Felix*. Crtež mu je likovno jasan i čist a sadržajno jezgrovit. Izdao je desetak knjiga karikatura u zemlji i inozemstvu: *Tekovine Evolucije, Od Racije do Demokracije, East of Eden, 9000 godina Zagreba, Felix 1, 2, 3, 4...* Osnovao galeriju za humor i karikaturu »Felix Fun Factory« u Zagrebu 1994. — Samostalno je izlagao u Zagrebu, Slavonskome Brodu, Bjelovaru, Varaždinu, Čakovcu, Bernu, Beču i Budimpešti.

K. Ma.

PURGA BEDNJANSKA, selo kraj Ivanca. Baroknu kapelu Sv. Jurja dao je podići 1749. lepoglavski superior pavlinskoga reda Karlo Lorer. Nad brodom zaobljenih uglova diže se kupola s lanternom, a iznad svetišta s polukružnom apsidom nalazi se plošna kupola. Uz svetište je sakristija, a nad glavnim pročeljem zvonik. Unutrašnjost je 1750. iluzionistički oslikao I. Ranger (*Sv. Trojstvo s anđelima; Sv. Juraj u borbi sa zmajem; Apoteoza Sv. Jurja*; prizori iz života svetaca; pavlin ispovijeda seljaka i dr.). Iz istoga su doba tri oltara s relikvijarima (medaljoni svetaca u vosku), propovjedaonica, ormar oslikan likovima crkv. otaca i cvijećem. Zvono je 1737. salio J. G. Angerer.

LIT.: Gj. Szabo, Spomenici kotara Ivanec, VjHAD, 1915–19, str. 85–87. — M. Mirković, Ivan Ranger i pavlinsko slikarstvo, u katalogu: Kultura pavlina u Hrvatskoj 1244–1786, Zagreb 1989. — J. Meder, Orgulje u Hrvatskoj, Zagreb 1992. A. Ht.

PURIĆ, Predrag, slikar (Zagreb, 20. I. 1930). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1954 (O. Mujadžić, I. Režek), specijalni tečaj slikarstva završio 1956 (A. Mezdžić). Bio je suradnik Majstorske radionice K. Hegedušića 1959–65. God. 1960–62. slika ciklus *Naplavine* u duhu informela, nakon čega se približava kolorističkome ekspresionizmu, osobito u portretima